

دستگاهی موسیقی ایران  
حسین علیزاده



(۰۵)

# دستگاهی موسیقی ایران حسین علیزاده

چاپ اول: ۱۴۰۳

تعداد: ۱۵۰۰ جلد

چاپ و صحافی: سکو پلتفرم

پخش: نشر و پخش جوان

ناشر: انتشارات اندیشه‌ی کارمان

info@kaarmaan.pub

تهران، پاسداران، کوهستان دوم، پلاک ۶

۰۲۱۷۴۵۳۹۰۰۰

www.kaarmaan.pub

دارای مجوز انتشار ۹۰-۵۸۸۱۵-۸۲۴۲۷۹ از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و شماره ثبت ۹۵۳۷۲۱۵ از کتابخانه ملی ایران  
شایم: ۰۹۰۱۴۷۰۰۰۰-۹۷۹۰۰۰۰۰۰

کلیه حقوق معنوی و مادی این اثر برای مؤلف و انتشارات اندیشه‌ی کارمان محفوظ است و استفاده از تمام یا بخشی از اثر به هر شکل و قالب منوط به کسب اجازه رسمی از ایشان است.



## انتشارات کارمان

خوانندگان و نوازندهان:  
(به ترتیب سن)

حسین علیزاده (تار)، سه‌تار، بهروز همتی (تار)

علی بوستان (سه‌تار)، عماد حنیفه (تار)، محمد ذوالنوری (تار)

سیامک جهانگیری (نی)، سیاوش برهانی (تار)، رضا پرویززاده (کمانچه)

رادمان توکلی (تار)، فرهاد زالی (نی)، حمید قنبری (تمبک و سازهای کوبه‌ای)

بریجهر خواجه (قانون)، بهزاد میرزائی (تمبک و سازهای کوبه‌ای)

مریم ملا (تمبک و سازهای کوبه‌ای)، نیما تادری (تار)، آزاده امیری (تار)

زمان خیری (نی)، مجتبی عسگری (آواز)، بهاره فیاضی (تار)

بوریا اخواص (آواز، قیچک آلتون)، میثاق مهربور (عود)، مهدی امامی (آواز)

بویان گرامی (تمبک و سازهای کوبه‌ای)، محمدثئه گلچین عارفی (تمبک)

محمد انشائی (کمانچه، قیچک به)، وحید تاج (آواز)، تهمینه شهسواری (سه‌تار)

هوشمند عبادی (نی)، صبا علیزاده (کمانچه)، نسترن هاشمی (ستنور)

سحر ابراهیم (قانون)، امیر اثنی عشری (آواز)، اشکان کمانگری (آواز)

محمد عشقی (ستنور)، پارسا حسن دخت (آواز)

نازنین پدرثانی (تمبک و سازهای کوبه‌ای)، پریسا پولادیان (تار، ریاب، بم‌تار)

المیرا مردانه (کمانچه)، نازنین غنیزاده (کمانچه)

ستاره احمدی (سه‌تار)، سعید جهانی (کمانچه، کمانچه آلتون)

رامین نظری جو (ستنور، ستنور به)، نیما فردآزاد (سه‌تار، شورانگیز)

مؤلف و آهنگساز: حسین علیزاده

سراینده‌ی اشعار و مشاور ادبی: سیروس جمالی

نت نگار رایانه‌ای، بازنگری نوشتاری و اجرایی: پریسا پولادیان

خوشنویس: محمد انشائی

ترجمه‌ی انگلیسی: عبدالمحمد موحد

ویراستار انگلیسی: استیون بلام

ویراستار فارسی: محمد شریفی

سریست و ناظر ادبی کارمان: سحر سخانی

طراحی گرافیک: استودیو کارگاه

مدیر طراحی: پیمان پورحسین

طراح: سانا سلطانی

دستیار طراح: فریبا عالم

اسکن: کارگاه تصویر تهران (نیما علیزاده)

مدیریت و برنامه‌ریزی گروه‌های موسیقی و نظارت کیفی ضبط:  
علی بوستان

مدیر صدابرداری و میکس و مسترینگ: حامی حقیقی  
استودیو ضبط: شهر صدای پارسیان (با مدیریت آیدا الفت)

مسنندگار: وحید حسینی همدان

تصویربردار: آبان فاضل، وحید حسینی همدان

عکاس: سینا شیری

تدوین: محمدثئه گلچین عارف

تولید محتوای تصویری بخش تبلیغات:

سیاوش حسین‌زاده، امیرحسین ادریسی

برنامه‌ریز: گروه مشاوره‌ی کسب و کار آسود

مشاور برنامه‌ریزی: محمد مهمانچی

مشاور حقوقی و امور قراردادها: علیرضا شجاع

سید محمدحسن خلخالی

مدیر طرح فاز اول: آذین نفرحقیقی

مدیر طرح فاز دوم: هاله هاشمی

با سپاس از:

علی افشار، آریا اشراقی، امیر تقی، بابک خضرائی

آزاده رحیمی، علی شکریز، مهرک علی صابونچی، مریم صفرزاده

محمد فاضلی، رضا فرهادی (استودیو کرگدن)، زهرا فرهنگ‌نیا

نیوشوا مزیدآبادی، مانوش منوجهری، فریده ناصری، رامین ناهید

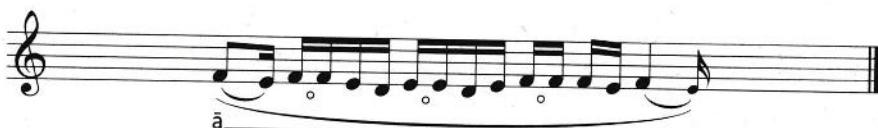
فهرست  
Contents

Publisher's Preface [Kaarmaan House]	(07•06)	مقدمه‌ی ناشر خانه‌ی کار و دیدار کارمان
Notes on the poems [Siroos Jamali]	(10•08)	سخنی پیرامون اشعار سیرووس جمالی
Introduction [Hossein Alizadeh]	(15•12)	مقدمه‌ی مؤلف حسین علیزاده
Transliteration and Transcription Guide	(18)	راهنمای آوانگاری
Translator's Note [Abdolmohammd Movahhed]	(19)	یادداشت مترجم عبدالالمحمد موحد
Signs	(20)	علائم و نشانه‌ها
Poems	(24)	اشعار
Pišdarāmad	(28)	پیش درآمد
Darāmad	(32)	درآمد
Čahārmezrāb	(36)	چهارمضراب
Jāmedarān	(40)	جامه‌دران
Zarbi-ye Jāmedarān	(42)	ضربی جامه‌دران
Hesār	(44)	حصار
Zarbi-ye Hesār	(46)	ضربی حصار
Qarā'i	(48)	قرابی
Zarbi-ye Qarā'i	(50)	ضربی قرابی
'Arāq	(52)	عراق
Nahīb	(56)	نهیب
Rohāb	(60)	رهاب
Hazīn	(62)	حزین
Bastenegār	(66)	بسته‌نگار
Masnavī	(68)	مثنوی
Tasnīf-e "Jānā Marow"	(74)	تصنیف «جانا مرو»
Reng	(78)	رنگ

- آهنگ‌ها و نواهای این مجموعه برای ساز خاصی نغمه‌نگاری نشده‌اند، و همه‌ی سازها بنا بر ضرورت‌های تکنیکی خود می‌توانند مضرب، آرشه یا نفس‌گذاری خاص ساز خود را داشته باشند. همچنین تحریرها و تزیینات به خصوص در انتهای جملات نیز می‌توانند با اعمالی سلیقه‌ی شخصی هر نوازنده یا خواننده اجرا بشوند.
- هر گوشه‌ای که با شعر تلفیق شده، جواب آن نیز برای ساز ساخته و پرداخته شده است. در همراهی ساز با آواز نوازنده می‌تواند با سلیقه و خلاقیت شخصی خود آواز را همراهی نماید، اما جواب‌های نگاشته شده بعد از جملات آوازی، می‌بایست کاملاً منطبق بر نت‌نگاری‌ها اجرا بشوند.
- تمامی تحریرها در هر گوشه‌ی آوازی با آوانگاری آ در زیر نت‌نگاری‌ها مشخص شده‌اند، جزییات ادوات هر تحریر به انتخاب و سلیقه‌ی خواننده خواهد بود.

در اینجا ذکر این نکته ضروری است که در این کتاب خط اتصال برای دو کاربرد مورد استفاده قرار گرفته است:

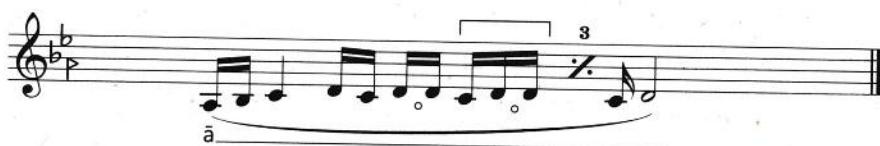
- در حالت اول: در زیر کلیه‌ی نت‌های یک تحریر قرار گرفته است که می‌بایست با یک نفس اجرا شوند؛



- و در حالت دوم: در زیر کلیه‌ی نت‌های قرار گرفته است که در برگیرنده‌ی تنها یک سیلاپ از یک کلمه باشد؛

- اکتاوهای نوشته شده در کتاب می‌توانند بسته به وسعت صوتی صدای هر خواننده یا امکانات زیبایی‌شناسانه‌ی هر ساز متفاوت از نت اجرا بشوند.

- در نت‌نگاری‌ها بخش‌هایی از یک تحریر که دارای تکرار هستند، با عدد مشخصی نگاشته شده‌اند، اما تعداد این تکرارها قطعی و ثابت نیستند، و می‌تواند بسته به نسبت کشش‌ها و سرعت اجرای هر نوازنده یا خواننده متفاوت اجرا بشوند؛



- قطعاتی که دارای وزن مشخص هستند اما با میزان‌نما نوشته نشده‌اند نیز می‌توانند به صورت آزاد و با حس شخصی اجرا بشوند.

• شیوه‌ی نگارش

• Notation



• شیوه‌ی اجرا

• Method of performance

• پژواک

• Multiple mordent



• پژواک با علامت عرضی

• Multiple mordent with  
an accidental



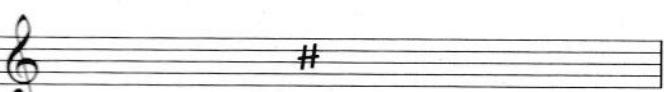
• تریل ربع پرده‌ای

• Quarter-tone trill



• خراش

• Arpeggio



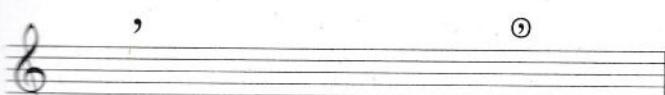
• بیش‌سُری: این علامت نشان‌دهنده‌ی سُری با فرکانس بیشتر است.

• *Bīš Sorī*: Indicates a tone with a slightly higher frequency than that of a *sorī* tone. A *sorī* sign raises a whole note by a quarter tone.

- بیش گرن: این علامت نشان دهندهی کرن با فرکانس بیشتر است.

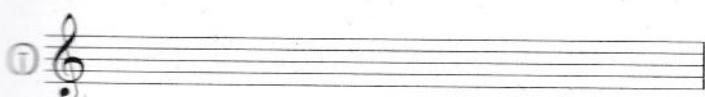
• *Biš koron*: Indicates a tone with a slightly higher frequency than that of a *koron* tone. A *koron* sign lowers a whole note by a quarter tone.

- نفس
- Breath

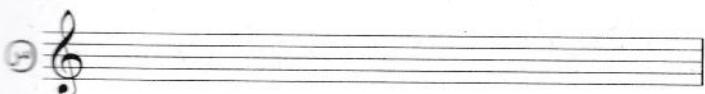


سکوت بلند  
Long rest

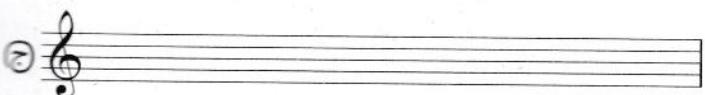
سکوت کوتاه  
Short rest



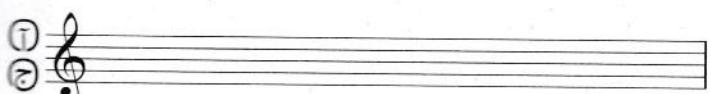
- اجرای آواز
- Vocal



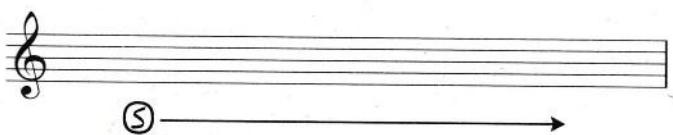
- اجرای ساز
- Instrumental



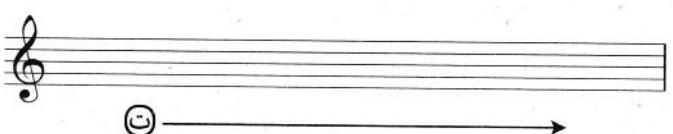
- جواب آواز
- Instrumental answer to vocal



- اجرای آواز و جواب آواز
- Vocal followed by instrumental answer



- رو به کند (کاف مخفف کلمهی کند)
- Ritardando



- رو به تند (ت مخفف کلمهی تند)
- Accelerando



- ادای حرف آخر کلمه در انتهای کشش نت
- Pronouncing the last sound of a word at the end of the tone duration

